

ՏՆՕՐԻՆ-ԽՍՐԱՅԻՆ ԳԻՐԸ

2. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	700 դր.
վեցամսայ	350
երեամսայ	200
Արտատպման արկ.	3 անգլ. անկի
Օւնիքիկա	7 տարար

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսի
ամեն ամսայ 1 և 15ին

100 ՓԱՐԱ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévélian Mamoul,“
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

100 ՓԱՐԱ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԷՋ

Պ. Յ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆԻ ԽՕՍԱԾ ՃԱՈԸ

4. Պոլս. 17 ԴԵՒԵՄԲԵՐ 1920

Այս ազգը շատ քիչ անգամներ այս-
քան տխուր և յուսահատական վայր-
կեանքներու մէջ նիստ գումարած է։
Միլիոնաւոր զոհերէ վերջ մեր դարա-
ւոր երազն է որ կը քայքայուի։ Կը-
պտէի որ այսչափ զոհաւոր պայման-
ներու մէջ միայն միջոցի վրայ պիտի
խորհուէր հոս, ինչ որ կարելի է փրկել
ազգային ֆիզիքական գոյութենէն և
պատիւէն։

Պ. Սրենց պատճառներու և պա-
տաստանութեան վրայ կը խօսի,
ուրիշ կը հարկադրէ մեզի որ մենք
վեր առնենք այդ տխուր քողը Ազ-
գայնութեան քիչ մէջ ծախսողութեան
խնամութեան և փորձառութեան
դասեր պիտի կազմեն բայց երբ Պ.
Սրենց կը կրկնէ հին յանկուգը և
կ'ուզէ նուիրագործել հին սխալները,
այդ կ'ապացուցանէ որ մենք ապէս
ներքին ալ օգտուելու իմաստութենէն
զուրկ փնտցումը դատապարտուած
ազգ մըն ենք, և իրաւամբ բռնած է
թէ ամեն ազգ իր ճակատագիրը
կ'արժէ։

Հայաստանի այս տխուր ու յուսա-
հատական կացութիւնը եւս երեք
պատճառներու կրնամ վերագրել։

Ա.— Համաձայնական պետութեան
անկախութիւնը վերաբերումը մեզ հա-
ղէպէս Արդէն մեզ համար միտմու-
թիւն մը պիտի ըլլար օտարեր ոգի
մը սպասել այդ պետութիւններէն ու-
րոշ քաղաքական դաւանանքի և կրօնի
խտրութեան, դուք տարածութեան հե-
ռացւելքը ամենք և պատասխանատու
պաշտօններու բերք բացարձակ ու
չընտելութեան և միջկուսութեան ու-
րոշ միակ արժանիքը Դաշնակցական
ըլլալն էր։

Եւ դեռ կը զարմանայ Պ. Սրենց
թէ ինչո՞ւ Պոլս և Գաղութները լոկ
հանդիսատեսի դերին մէջ ի մնացին։
Ձեր կուսակցական տիրապետութիւնը
բացարձակ և ամեն ինչի մէջ ինչ
համաձայնութիւնը կ'ընդհանուր
տակ ստորագրեցին Հայ կառավարու-
թեան կողմէ Օսմանեան և Հայ
Պատուիրակութեան կողմէ Պօղոս Նու-
պար։

Եւ չեմ մտնիր հարցին էութեան
մէջ թէ այդ ոչ ոք օգտակար էր թէ
ոչ, բայց այդ առթիւ փաշտէ հաշ-
կեցիք ազգային շահերու դէմ դաւա-
ճանող մը և ամենէն ազատ պայքա-
րը բացիք իրեն դէմ, մինչ նոյն դաշ-
նակցը հաւատարմաբար ստորագրող
Օսմանեանը բարձրացուցիք վարչա-
պետութեան պաշտօնին խտրականու-
թեան ակիւ տեւիլ ցած ոգին ուր
տեսնուած է արդեօք։

Եւ չեմ մտնիր հարցին էութեան
մէջ թէ այդ ոչ ոք օգտակար էր թէ
ոչ, բայց այդ առթիւ փաշտէ հաշ-
կեցիք ազգային շահերու դէմ դաւա-
ճանող մը և ամենէն ազատ պայքա-
րը բացիք իրեն դէմ, մինչ նոյն դաշ-
նակցը հաւատարմաբար ստորագրող
Օսմանեանը բարձրացուցիք վարչա-
պետութեան պաշտօնին խտրականու-
թեան ակիւ տեւիլ ցած ոգին ուր
տեսնուած է արդեօք։

Նոյն վերաբերումն ունեցաք նաեւ
Անդրանիկի հանդէպ։ Ան որ Զուար-
եանի, Քրիստափորի և Ռոստոմի հետ
Դաշնակցութեան բերեղէ փառք
կազմած էր և հիմէ ձեր կուսակցու-
թիւնը ունէ հմայք մը ունի մաքուր,
կը պահէ այդ մեծ հոգիներէն և որուն
զուք անտրժան ու քաճած ժառան-
գորդներն եղաք, այդ Անդրանիկին որ
հայ ազատագրութեան համար 30 տա-
րի հերոսամարտ էր մղած, երբ դադ-
րեցաւ ձեր կուսակցութեան գրօնին
արկարէն խոնարհելէ, պարզ զինուորի
հանգամանքը անգամ մերժեցիք հայ-
րենիքի պաշտպանութեան այս գերա-
զոյն ժաման մէջ, ան որ հմայքը
ունէր իրեն նուիրուած լեզուներու
վրայ և ստրագիք թշնամիներուն՝ «ա-
յալը» է ըսելով մերժեցիք և բանակը

Եւ չեմ մտնիր հարցին էութեան
մէջ թէ այդ ոչ ոք օգտակար էր թէ
ոչ, բայց այդ առթիւ փաշտէ հաշ-
կեցիք ազգային շահերու դէմ դաւա-
ճանող մը և ամենէն ազատ պայքա-
րը բացիք իրեն դէմ, մինչ նոյն դաշ-
նակցը հաւատարմաբար ստորագրող
Օսմանեանը բարձրացուցիք վարչա-
պետութեան պաշտօնին խտրականու-
թեան ակիւ տեւիլ ցած ոգին ուր
տեսնուած է արդեօք։

Նոյն վերաբերումն ունեցաք նաեւ
Անդրանիկի հանդէպ։ Ան որ Զուար-
եանի, Քրիստափորի և Ռոստոմի հետ
Դաշնակցութեան բերեղէ փառք
կազմած էր և հիմէ ձեր կուսակցու-
թիւնը ունէ հմայք մը ունի մաքուր,
կը պահէ այդ մեծ հոգիներէն և որուն
զուք անտրժան ու քաճած ժառան-
գորդներն եղաք, այդ Անդրանիկին որ
հայ ազատագրութեան համար 30 տա-
րի հերոսամարտ էր մղած, երբ դադ-
րեցաւ ձեր կուսակցութեան գրօնին
արկարէն խոնարհելէ, պարզ զինուորի
հանգամանքը անգամ մերժեցիք հայ-
րենիքի պաշտպանութեան այս գերա-
զոյն ժաման մէջ, ան որ հմայքը
ունէր իրեն նուիրուած լեզուներու
վրայ և ստրագիք թշնամիներուն՝ «ա-
յալը» է ըսելով մերժեցիք և բանակը

Եւ չեմ մտնիր հարցին էութեան
մէջ թէ այդ ոչ ոք օգտակար էր թէ
ոչ, բայց այդ առթիւ փաշտէ հաշ-
կեցիք ազգային շահերու դէմ դաւա-
ճանող մը և ամենէն ազատ պայքա-
րը բացիք իրեն դէմ, մինչ նոյն դաշ-
նակցը հաւատարմաբար ստորագրող
Օսմանեանը բարձրացուցիք վարչա-
պետութեան պաշտօնին խտրականու-
թեան ակիւ տեւիլ ցած ոգին ուր
տեսնուած է արդեօք։

ՄՏԱԾԻՆ ՊԱՏԿԵՐ

Բարձրահասակ, աչ և ծախ երեւոյն քա-
ղաքացի, երկար ու ոչ անործելի դէմք, ու-
ռած կարմիր քիթ, անվստահիկ անկողի, պը-
կած շրթներ, անաւարտ քրտնաբեր

Իսկ նկարագրով ոչ-յանձնարարելի սիպար
մը, շահանքի, պարագայից համեմատ կ'ընէ
կ'ընդորոշէ, և բառերու մասնաւոր միջոց
ունի՝ իր գովեստներ համեմելու կեղծ ու պա-
սիր շնչով մը՝ որ կ'ընայ զուգորդել ներդաշ-
նակ ծայրի մը ինքնընդուն

Մոլեռանդ կուսակցականներու դասակա-
րին պատկանած է միշտ, Թուրք ընկերակա-
նը, որ աչ ու ծախ լսած կցկցուր ծանօթու-
թիւններով կ'կարծէ մարտաջ ըլլալ ընկերա-
կան սկզբունքները

Իսկ վիճարանելու մասնաւոր օրամագրու-
թիւն մը ցոյց տուած է միշտ, խելքը հասած
կամ չհասած ամեն պարագաներու մէջ, այն
ծիծաղելի գաղափար ունենալով որ վիճարա-
նի կ'ընշանակէ ամենապիտան և մաւրա-
կան զարգացման յայտարար նշան։

Պատերազմէն աւաջ օտար սիպար չմը և
պատերազմէն ետք օտար, այժմ առած է
բարձրակիւ մը կատարել կողապար, և
հակառակ իր ընկերակաւան սկզբունքներուն
մեծ աղաչի մը հոկեր ստացած, այժմակ
մարդուկ մըն է դարձած որուն մէջ մի ձեռք
անհետ պէտք չէ առնուի, նոյնիսկ եթէ խոշոր
ճաշկինակով մը սեղանին վրայ ծամածուծ ծի-
ծաղով մը սփռէ անոր պարտականութիւնը, քա-
նի մը դեղին ոսկիներ, իր մասնակցութեան
բաժինը։

Նկարագիր չունի, չստեր նկարագիր չունի
ունենալ, յամառէ, փափկալ, աններող նոյնիսկ
իր գաղափարի ընկերներուն, երբ ընդդիմու-
թիւն, ցոյց տալ իր որեւէ որոշումին կամ նպատա-
կին։

Մեծախօս ու յանդուգն հեղինակութիւն մը
ըլլալ կ'կարծէ, այն օրէն որ բաղդին կամ դիպ-
ուածին արդիւնքով սիրանալ յաջողած է են-
ճաղիւ կորսուած իրաւունքի մը ֆոխանակ
դէպի բարին գործածելու այդ ենճաղուած
ոյժը, ընդհակառակ դէպի չարը գործածել
անտրոյն համարած է, իր ընտանքի յաջողը
լսող մէջ գտնելով։

Ինքնին աննշան, իր աննշանութեամբ
հետաքրքրական կրնայ համարուիլ ընկերաբան-
ներու կամ բարոյագէտներու համար։

ՎԱՐՈՒԹԱՆ

յանձնեցիք ռուս բարքերու մէջ այ-
լատեալած սպաններու, որոնք կարսի
առջև առաջին թնդանթին իսկ լէ-
գէտներով ձգեցին փախան, կարսի
անկումը բերդաքաղաքի մը անկումը
չէր, այլ նաեւ մահացումը հայուն մար-
տակուն համբաւին։

Պ. Սրենց այս քայքայումի
պատճառներէն մին կը նկատէ նաեւ
Անգլ. կառավարութեան համակրան-
քի պակասը և այդ երեւոյթին պատ-
ճառ կը նկատէ Հայաստանի կողմէ
վերագրումը իրենց համար թէ Երեւ-
անի կառավարութիւնը պոլիտիկ
հակումներ ունի։

Մեր ձախողութիւնի գլխաւոր պատ-
ճառներէն մին ալ Անգլ. ազգին օ-
ժանդակութիւնը չկարեւոր վայելել
նիս էր։ Եթէ սապէ է որ վերագրումներ
եղած է՝ եւ չեմ որ պիտի վարանիմ
դատապարտելու։ Բայց կը հարցնեմ
Պ. Սրենցին թէ պէտք կ'ա՞յդ մա-
սին ժողովուրդներու երբ Յիւստինի մէջ
Պ. Անգլոնիտի տղուն զինվարու-
թեամբ Անգլ. Հիւսպատարարներն առ-
ջև ցոյց կը կազմուէր և «անկցի Անգ-
լիս» կը պատգուէր։ Ասկէ աւելի
յիմարական քաղաքականութիւն մը
հետապնդել կարելի չէր։

Իսկ այնքան անընդունակ էիք
արտաքին քաղաքականութիւն վարե-
լու որ ոչ միայն զբաղի ստեղծու-
թիւնները գրգռեցիք Ձեզի դէմ, այլ
նոյնիսկ չկրցաք տեսնել, վրաստան
վրայ յոյս դրած էիք և օրը օրին Ձեր

ԼԱՅՈՒՆՔԵՆ ՄԱՅՁ

Անցեալ օր անպատելի ֆօնտերու, և
հրապարակը ողորդը հանգանակութիւն-
ներու մասնաւոր հաշիւը պահանջած
էի, որ ամանց ջիղերուն դպեր է,
չեմ հասկնար որ երբ ֆօնտեր մը կամ
հանգանակութեան մը հաշիւները մա-
քուր ենու պարզելի՝ և տեղի կայ թուեց
ելիլու ու չկարգուելու, ընդհան-
րապէս պատու հաշիւները, անխոս-
տովանելի մասնաւորներն են որ հաշիւ-
տուներու ջիղերը գրգռելու բնոյթը
կուենան։

Եւ որովհետեւ վստահ եմ... որ
բոլոր ֆօնտերու հաշիւները Յիւս-
տանուր ու մաքուր են, ինչո՞ւ չապ-
հանջուի անոնց հրատարակումը։

Այս առթիւ պէտք է նաեւ ըսեմ որ
Ազգ. Տեսեա. Խորհուրդը եւս իր առ-
րեկան կամ երկամայ հաշիւները
պէտք է ներկայէ հասարակութեան։

Միեւնոյն պարտականութեան տակ
կ'գտնուի նաեւ «Հայրենիքի Տուրք»ի
խորհուրդը, որ իբրեւ թէ ամիսն ան-
գամ մը կամ երեք ամիսն անգամ մը
հաշիւ պիտի ներկայէր, մինչդեռ առ-
րին լրացաւ ու դեռ հաշիւի երես
չտեսաւ Իզմիրի Ժողովուրդը։

Թէ ինչո՞ւ կարեւոր են այս հա-
շիւները գիտէ՞ք, որովհետեւ յառ-
կեագի մը նման շարունակ դրամ չկայ
կրտսի, ուր որ դառնաւ դրամ
չկայ, միւս կողմէ երբ Հայրենիքի
Տուրք 50—60 հազար ոսկիներ ցարդ
հաւաքուած են, հետաքրքրական չէ՞
զիտալ թէ ո՞ր գոյնի այդ գումար-
ները։

Եւ ամենէ ցաւալին, ամենէ զըզ-
ուելին եւս կայ, Քաղ. Ժողովը կ'առ-
դեկանաւ որ սկսած է ամսականի մը
որոշման համար փողոցին անկիւնը
նստող լուսայափայլ մը նման սակաւ-
կութեան մտելու չափ ստորանալ,
սակայն կ'մոռնայ որ ինք չէ միայն
ստորանացող, այլ նաեւ Իզմիրի հայու-
թիւնը, որուն ներկայացուցիչ գործա-
դիր Ժողովն է ինք։

Ինչ նշանակութիւն ունի այս ըն-
կացքը, և միթէ տարին 250 կամ
500 ոսկի խնայելով կը կարծէ՞ թէ
ազգ. արկը կը հարստացնէ, ողորմելի
մտայնութիւն։

Ազգը այդ տեսակ խնայողութիւն-
ներով չի հարստանար, և եթէ բաց
ունի, այդ ճշմարիտ կուսակցներով չկըր-
նար պոցել, միթէ Քաղ. Ժողովոյ ան-
դա՞նքները՝ որոնք ընտանիքի աէր են,
կրնան ամիսը 172½ կամ 203½ ոսկիով
իրենց քաղաքացիական ընտանիքը կերթ-
կրել, հազուեցնել, տան վարձքը վը-
ճարել, եթէ ամեն օր պատիր հաց կը
կերցնեն և մերկ կը պուտին, տարբեր
հարց է...

Խնայողութիւն ընելու տեղ հա-
սոյթները աւելցնելու միջոցներ թող
փնտեն, եթէ իրօք ունին անձնական
կարողութիւն և արժանիք։ Ազգին
պատիւը քաղաքական ընկու արտօնուած
չին իրենք...

Եւ
օրգաններով կ'ապասեիք անոնց պա-
տերազմի մասնակցութեան, այդ վը-
րաստանը կանխօք Թիֆլիսի մէջ
Քէմալականներու հետ համաձայնու-
թիւն կ'ընած էր և իր չէզոքութեան
փոխարէն ի նշմաս Հայաստանի ըն-
դարձակութիւնը։

(Շարունակութիւնը հարցու Դ-րէ է)

ՄԵԾ ԿԱՅՈՒՆ ՏՈՆԱԴԱՐՁ

Վաղը, Իզմիրի հայտնիներ պիտի ներկայէ իր յարգանքն ու երախտագիտութեան խորին արտայայտութիւնը Նուպարի մեծ և արժանաւոր զաւկին Պօղոս Նուպարի՝ անոր անուղղակի յարմարագոյն պատահականութիւնէն զտուելով:

Մտադիր չենք այդ անձնագործ հայուն կենսագրականը ընել, ամեն ոք ծանօթ է անոր կեանքին, անոր անձնական արժանիքներուն, անոր մտաւորական բարձրութեան, կենցաղագիտութեան և բառին ք վստիկակ չափակէ:

Թեմա՞ անոր սոցիալական նկարագրին:

Պօղոս Նուպար ստիպւած չէր, զինք բռնադատող մը, իր վրայ ճնշում բռնեցնող մը չունէր, վրդովելու համար իր խաղաղ ու պերճ կենցաղը, իր հանգիստը՝ թէ ֆիզիքայէն և թէ բարոյագէտ նուիրուելու համար հայկական գաղտին Այս շատ կարեւոր պարագան երբեք պէտք չէ վրկալի մեր ուշադրութիւնէ, եթէ փոստսիրութիւն մը ամբողջ քաջ և սուղ, կարծենք թէ կրնար շատ աւելիով արժեքիլ իր փոստսիրական հակումները, եթէ փոստփառքը, Եղիպտոսի մէջ: Անկո նգիպտական կոստյուքական պաշտօնէն երբեք մէջ: Ընդհակառակը շատ բազմաթիւ որ Պօղոս Նուպար աղջ տեսիլ պատին ներքէ միշտ հեռու մնալ նախընտրած է, նուիրուելու համար իր անձնական գործերուն և գոհացում գտնելով անոնց բարեւոր մտակարարութեան մէջ:

Սակայն Պօղոս Նուպար իր ազգը չարքող ետանքը մը չէ եղած բնու, նուպարներու ընտանիքը միշտ հայաւոր ու ազգասէրներ ունեցած է իր ծոցին մէջ և Չմիւսնացի մեծ Նուպարի որդին չէր կրնար տարբեր ուղղութիւն մը քննարկել և արժանի գաւազը չհանդիսանալ իր հօր, որ հայկական գաղտին մէջ ամեն ջանք ի գործ դրած է ժամանակի, առանց սպասելու ազգին երախտագիտութեան, այլ ընդհակառակը տպերախոսութիւն տեսնելով օրուան ազգային վերջիններէն:

Եւ Պօղոս Նուպար իր աչաց տալիս ունենալով հանդերձ ազգին իր մեծանուն հօր հանդէպ ունեցած վերաբերումը շատամոտեցաւ վայրկեան մը իսկ երբ Էլմիստանայ Ամենայն Հայոց Հայրապետէն պաշտօն կատարեալ թրքա հայաւորանի բարեկրթական ծրագիրը հետապնդելու և համաշխարհային պատերազմի սկզբնաւորութեան դարձեալ Ս. Կ. Թոքիսիսէն փոխանորդութիւն կրատանար յանուն Հայ ազգին, պաշտպանելու Համաձայնական մեծ պետութեանց մօտ հայկական դարաւոր իրաւանց պաշտպանութիւնը:

Անկարելի է չտեսնել և չըմբռնել Պօղոս Նուպարի բացարձակ անշահախորհրդական որով հայկական գաղտ իւրացուցած ըլլալու պերճաստ պարագան կոյն ու յետին մտքերով տողորմած կուսակցականներն են միայն, որ կարծիք ձեռք առած իրենց վրայ, իրենց գործելու թափու իրաւունքներուն վրայ չափաւոր, չափաւորով, կուզեն միւսնոյն կարկինով Պօղոս Նուպարի գործունէութեան չափանիշն ալ գտնել սակայն իր գուր կ'ընեն, ի գուր կ'ընեն, երբեք պիտի չափաւորեն այդ մեծ հայուն արժանիքին վրայ ստուեր անել, ան միշտ ամենէ բարձր, միշտ ամենքէ վեր կ'զտնուի թէ իր անձնական և թէ իր մտաւորական բազմապիսի արժանիքներով:

Իզմիրի հայտնիները գովելի նախանձանքներով բնամբ մը, զինադադարէն ի վեր, ամեն տարի, շուրջ և արժանեօք կը տօնէ հայութեան պարծանք ու պատիւ բերող իր քաղաքացիին որդւոյն տօնադարձը, ամեն տեսակ ճղման և կատաղանքէ բարձր բնած է Իզմիրի հայութիւնը Պօղոս Նուպարի տարեգրածի օր և իրապէս գովելի ու գնահատելի կ'զտնենք իր վերաբերումը:

Պօղոս Նուպարի արժանիքը ևս աւելի բարձրացաւ զինադադարէն ի վեր: Այդ մեծ հայր իր չորս կողմ բռնող կարգ մը հանգիստակներէն, կարգ մը ապերիստ անձերէ, կուգ մը մերեւոյթութիւններու անձնատուր ըլլալ ասոր ժող չ'չոթիւններէ միշտ բարձր մնաց և պահեց իր գիրքը:

Ամեն ոք գիտէ ու կ'ընէ, որ Ա. Ահարոնեան իր արտոնականներուն հետ ինչ տեսակ ծուղակի ու անտիքներ չլորեց Պօղոս Նուպարի շուրջ, որ զինք կ'անշարժէր իր մեծութեամբ և իր արժանիքներով: Այդ մեծ մարդը, լուս գոյտողը և անտարբեր ու պաշտօնի հանդիսատեսը եղաւ իր շուրջ պարբերական այդ ստորութիւններուն և ազնուաբար, միշտ նկատի ունենալով հայրենիքին ու ազգին շահը, զինդուութիւններու յանձնառու եղաւ, օտար պետութեանց տալիս միակամ ու միասիրտ ներկայանալու համար և արդիւնքը ծանօթ է մեզի: Բաղիսեցաւ անարգ մերժումի մը:

Զվագտեցաւ Պօղոս Նուպար, չինգվեցաւ, ընդհակառակը գոտայդուած շարունակեց նուիրուել հայ գաղտին յաջողութեան և մարանչեցաւ լուիկ ձիւկի իր շուրջ գտնուած հակամարտ տարրերու դէմ:

Եւ վաղը, երբ պիտի տօնեն անոր անուան տարեդարձը, չմոռնանք երբեք այդ և կարողութեան մաղթանքներ ընել անոր թանկագին կենաց օրերուն երկարածումն համար: Հայրենիքի կրած աղետէն վերջ, դարձեալ այդ յոգնիլ չգիտող ծերունիին կ'յառին բովանդակ հայութեան ակնարկները, անոնք որ պահ մը տմեն տեսակ միջոցներ արգարանալի համարեցին՝ այդ աննրկուն կամքը կ'ընեն և տապարէզէն հեռացնելու համար, թող տեսնեն որ այսօր կրկին Պօղոս Նուպար մը ունի ազգը, որու կ'ապաւինի, իր խրած նաւը խորատուղուելէ վերկելու համար:

Ամբողջ ազգը պէտք է զօրավիգ դառնայ հայրենասէր այդ հայուն, ամբողջ ազգը իր վստահութեան նորանոր ապացոյցները պէտք է չռայէ անոր, ապա Պօղոս Նուպար ազգին կամքին իրեն թարգման անվիհր ու ինքնավստահ կարող ըլլալ շարունակել իր պաշտօնը, իր շուրջ հաւաքելով վստահելի, բանիբան և անշահախորհրդ կարող անձնատուրութիւններ:

Հայկական դատը վստահուած է, այդ դատը վերականգնանքներու և փրկելու համար միակ կարող հայը Պօղոս Նուպարն է, այս պարագան պէտք չէ վրկալի մեր անձերի ուշադրութիւնէ:

Եւ երբ կ'ըսենք Պօղոս Նուպարի վրայ, չենք կարող չընել իր հոյակապ հիմնադրութիւնը Հայկական Բարեկրթական Ընդհանուր Միութիւնը, որ յաղթական կ'ընէ մըն է և արդէն ինքնին բաւարար՝ պանծացնելու այդ Մեծ Հայուն անունը:

Հայկ. Բ. Ը. Միութիւնը գործունէութեան երկար շրջան մը բոլորած, բարգաւաճած, յառաջդիմած է, և շատ մեկին է պատճառը, գրաւած է ազգին անհուն վստահութիւնը: Պօղոս Նուպարի իրեն հիմնադիր և ցկեանն նախագահութիւնը խորհրդանշան մըն է արդէն որ բոլոր հայութիւնը նուիրէ իր վստահութիւնը և իր լուսնին:

Համաշխարհային պատերազմի բոլոր շրջանին և զինադադարէն ետք Հ. Բ. Ը. Միութիւնը նախախնամութիւն մը եղած է դժբաղ հայութեան, և անոր գործը արդէն բացայայտ ու բացարձակ է միայն հոյերին ու աղետները դատարանուած են չտեսնելու:

Արդէն Հ. Բ. Ը. Միութեան նման կարեւոր հիմնարկութեան մը գլուխ կանգնելը և ջանն այս բարգաւաճ վիճակին հասցնելը, ամենէ կարեւորն ու

անհրաժեշտ ապացոյցն է որ Պօղոս Նուպարի գործերը միշտ եղած են նախանձելի, հիմնական և յարաւար:

Եւ մենք կ'ըմբռնենք որ Պօղոս Նուպար յաջողի նաեւ Հայ ժողովուրդին դարաւոր բողոքները պաշարելու և զանոնք իրենց արդի քաղաքական վիճակէն ձերբազատելով, արժանաւոր կրկին ու կրկին ազգին անմոռանալի և յաւերժական երախտագիտութեան:

Հ. Մ.

ՔԻՉ ՄԸ ԽԻՂՃ Պ. ԲՆԱԴԱՍ , ԳՈՅԱՄԱՐՏԻ

Ընկերակցացի երկու թիւն սոթիւ Ձեր նկարագրականը պէտք է խոստովանել որ անսպասելի խորհրդաւորութեան մէջ՝ անգուցական յայտնութիւն մը եղաւ՝ գեղարուեստական կամ աւելի ճիշդ երաժշտական քննադատի Ձեր անձնութիւնը:

Ձեր քննադատականութիւնը վերաւոր մըն ընել՝ չիտակը ներքին չէ մէկու մը որ անձամբ ներկայ չէր գտնուած հանգէտին, և սակայն ես՝ առանց մտածելու հանգէտին մասնակցողներու յաջող կամ անյաջող լինելու հարցին, ես պիտի ներքին լին՝ հետաքրքրութիւն յայտնելու Ձեր յայտնաբերումը շուրջ միայն որոնք իսկ և իսկ արդարեւ պէտք մը կարողութեան կշիռը փորձելու բռնադատիկ յաւակնութիւնը կը ցոյցնէին:

Հակադէպ անշուշտ թէ Պ. Գարսեմ, ետին ջութակին շուրջ է որ կ'անդրադարձանք խնդիրը:

Ինչ կ'ընչանակէին արդեօք՝ Ծաղանդաւոր չէր և այսպէս կրկնուած մշակուած և ոչ սովորական ջութակահար մտքեր կ'ընդհանրէին, կային զինք կաշկանդող պայմաններ... Գարսեմի ջութակը սրճարաններէ մէջ աւելի տղատ է և արժեքաւոր... Ինքնաշարժաւոր սրտեւտի մէջ ես կ'ընդհանրէի, բայց ինքնամոռացումը տարրաձեւ յատկացած... բայց որպէս ջութակահար՝ չտեսիլ համար ոչ միայն հետաքրքրական այլ նաեւ օգտակար կարող է դառնալ Պ. Գարսեմին:

Ներքեք որ ինչի հետ շատերու ալ տեսնուող եղաւ մերձեցաւ այս եթէ յայտնի նախադասութիւններուն խորաթափանց իմաստին ու գիրքնական բարձրութիւնը:

Պ. Գարսեմեան, իրեն Բարիդի քոնսերվատիւտէն վիպիկալ հարազատ արուեստագէտ մը մինչեւ այսօր գնահատուած ու ծափահարուած ըլլալով արդէն միջազգային բարձր սրահներուն մէջ, զէթ վերջին անգամ առած իր քոնսերին մէջ եթէ ձեռք ալ լուսեւում բաղդին արժանացած ըլլաւ... յաւանք թէ չպիտի համարձակէիք այդքան անբարեխիղճ գտնուելու իրեն հանդէպ, եթէ սովորյալ ունիք ջութակի լիզուին ճանչնալու դոյզն ճաշակը: Այդ պարագային գոնէ դուք ալ ծիծողելի պիտի գտնէիք «Առանց նօթայի նուագի» անյաջողութեան մեծաշխուղար պատճառ մը և մանաւանդ «մտանգաւոր» նկատելով արթնատի մը համար:

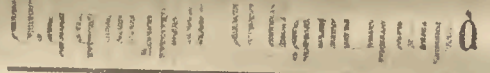
Իսկ թէ Պ. Գարսեմեան իրական արուեստագէտ է՞ր կամ ոչ, դուք կ'ըրնայիք Հայաստանի նախկին վարչապետ Պ. Ա. Խատիսեանի վկայութիւնը գոնէ իմանալ, հարցնելով անշուշտ թէ՛ ինչ է ի աղու մտք արտայայտուած էր հոս Պ. Գարսեմեանի մասին, յիշելով անոր Աթէնքի տրադապիկալ պաշտօնին մէջ վայելած մեծ համարող գործէն մի արուեստագէտ ջութակահար հայ երիտասարդը:

Եթէ դուք կատարեք պահ մը որ Պ. Գարսեմեան այդ օրը արամադուութիւն չունէր նուագելու, այդ կէտը լաւ կ'ըլլար թերեւս իրեն հարցնելու համար մը... Եկատի ունենալով ամէն պարագայի տակ սակայն որ արուեստագէտի մը ճանչցումը կարողութիւնը կանգնածի տակ չի կրնար գրուիլ երբեք, իր այս կամ այն ձեռք երեւցած արամադուութիւնէն դատելով Պ. Գարսեմեանի տաղանդը սակայն խօսքով չէ որ կը փայլի, այլ իր հրամայող ճարտարի գգովի՛ն անհասցումը վայելելու ատակ հոգեկան արամագրութեամբ:

Ներքեք որ մէկ գիտողութիւն ևս ընեմ, վերջացնելու առաջ՝ Հանգէտին մասնակցութիւն բերող օտարազգի օրիորդի մը մասին ալ ձեր ըրած քննադատական ակնարկութիւնները

չատ ճիշդ չէին չիտակը կը կարծեմ թէ՛ աւելի լաւ բրած կ'ըլլայիք իրեն շնորհակալութիւն մը յիշատակելով Ձեր թերթին սրանակներուն մէջ, որ կատի ունենալով անշուշտ Հայ յարեւապատակ գործի մը համար աղուութիւնը բերած իր օժանդակութեան պարագին և ոչ թէ իր շարժունակութեան կամ արտաքինին ձեր վրայ թողած անհուն տպաւորութիւնը:

Ն. ՔԵՍԻՄԵՆՆ

— Երէկ առաւօտ Ս. Ստեփան Նոսի տօնին առթիւ Առաջնորդ Ս. Հայրը հանդիսարար պատարագ մատուց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ և այս առթիւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ հանգուցեալ և կենդանի ազգ, բարեբաւերութեան հասցէին:

— Քաղ. Ժողովը առջի օր նիստ գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. հօր և Ժողովը հրաւիրեալ կարող մը ազգայիններու հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Հայրենիքի Տօրքի մօտին: Զ. Որոշուեցաւ արտօնութիւն տալ Բարեգրծականի Մասնաճիւղին, Միութեան զարգանքը շահնորդ վաճառելու երկուշաբթի օր Պօղոս Նուպարի տօնին առթիւ Զ. Որոշուեցաւ նոյն պէս Հայրենիքի Տօրքէն, Աղջկանց Որբանոցի ամսական 500 ոսկի արամագրելու համար հրատարակել տալ պատկանեալ (մարմին) ինչպէս յայտնի է արդէն, Պաթրեան Եղարք ալ ջանքն ամեն 500 ոսկիի նուիրատուութեամբ մը կը փակեն Որբանոցի պէտքերուն մնացեալ մասը: Կ. Ինչպէս որ ուր օրուայ թիւով ծանուցած էինք արդէն, նախորդ Հոգ. Որբանոցի մնացած և Որբանոցի վերաբերեալ կարգ մը գործեր անգործածելի մնացած ըլլալուն և արդի աղջկանց որբանոցէն ատենց պէտք տեսնուած չըլլալով, որոշուեցաւ զանոնք Ազգ. Հիւանդանոցը գրկել հոն պատաւարաւոր որբերուն յատկացուելու համար:

— Ազգ. Աղջկանց Որբանոցի նուիրած են Տիկին Մ. Գոճամանեան և Տիկին Կիւղեյեան 18 երկվեցեակ թաղկինակ, Պ. Հայկ Գայրգեան 10 ո. ի յիշատակ հանգուցեալ հօր ամագարծին առթիւ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՂԷՍ

Ի ՊԵՏԻՒ ՎՍԵՄ ՊՅՈՂՈՒ ՆՈՒՊԱՐԻ Վաղը Երկուշաբթի կէսօրէ ետք ժամը 3ին Հոփսիսիւնի արժարանի մէջ Միութեան նախաձեռնութեամբ տեղի պիտի ունենայ յարգանքի արտայայտութիւն մը առ Ազգ. Գատուրակութեան նախագահին՝ իր անուան տարեդարձին առթիւ:

Բանախօսութիւն՝ Գ. Բ. Գոյաճեանէ, խմբիկ, արտասանութիւն և նուագ:

ԶԱՐԹՕՄԻ Լ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Մանրամասնութիւնք յայտադրով տեղեւոյ վրայ:

ՀԱՐՊԱՐԱՎԱՅԻՆ ԲԱՆԴՈՐՈՒԹԻՒՆ

Նախնախնայութեամբ

Ս. Դ. Հ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԻԶՄԻՐԻ ՄԱՍՆԱԶԻՂԻ

Այսօր կիրակի 9 Յունիս Ժ. 2.30 ին (Կ. Ե.) Ս. Միւսրոպեան վարժարանի սրահին մէջ Պիտի խօսին:

Մ. ՔԵՂԱՊԱՅԵԱՆ և Հայ կեանքի յայտնի բանախօսուհի ընկուհի ՏՆՆ. ԲՐՈՒՏԵԱՆ:

Ընկերուհին վերջերս կովկասէն և կամ ըլլալով ունի խիստ այժմեական ըսելիքներ Հայաստանի ընդ. և քաղաքական կացութեան նկատմամբ:

Իզմիրի բոլոր Հայ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի վայելելու այն իրապէս հազուագիւտ պատեհութիւնը:

ՀԱՐՊԱՐԻՒՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԱԶԳ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախագահ եղած կարգադրութեան մը համաձայն առջի օր Վեյ. Կաթողի- կոսի իր հետ ունենալով Ազգ. Խորհուրդը՝ ժեյեքալին պաշտօնապէս ներկայա- ցւոյ նորակազմ Ազգ. Խորհուրդը ժեյեքալը փափաք յայտնած ըլլալով որ հո- ցար տնտեսի ալ միասին գտնուին, այս վերջիններն ալ միասին գտնու- յալէ յետոյ ազգին Կաթողիկոսն ու միւս ներկայացուցիչները, զիտել տուած է այն գոյալինակը որ սահմանուած հոս Սէվրի դաշնագրէն յետոյ որուն տակ իրենք ալ ստորագրած են և որուն տրամադրութիւնները գործադրելու յանձ- ն. տու եղած են:

Յարգելի գորավար խոսքը բրած է նաև հայոց սահմանադրութեան և գրգռել տուած է որ հոգեւոր պետեր միայն պիտի կրնան յարաբերութեան մէջ միւս կողմաւորութեան հետ Ազգ. Խ. հոգր կրնայ, եթէ ուզուի ազ- գին ներքին գործերը վարել:

Թէպէտ թէ Կաթողիկոսին և թէ ուրիշներու կողմէ ամենապատշաճ կեր- պով բացատրուած է որ նորակազմ մարմնոյ մէջ ամէն յարաւարութեան է հրկայացուցիչներ կը գտնուին, բայց գորավարին պատասխանը նոյնը եղած է:

ԱՐՇԱԿ ԶՈՊԱՆԵԱՆ

Դէպի Մերսին մեկնեցաւ Դեկտ. 30ին Արշակ Զօպանեանը՝ որ ինչպէս յայտնի է Ազգ. Պատուիրակութեան կողմէ Պէյրութ և անկէ ալ հոս եկած էր զգալին կարեւոր պաշտօնով մը:

Կրմանանք թէ Պ. Զօպանեան պիտի այցելէ նաև Իսկէնդէրուն, Տ. Սոլ և անկէ պիտի վերադառնայ Պէյրութ:

Բ. ԴՐԱՆ, ԵՒ ՔԵՄԱԼԻ ՄԻՋԵԻ

Բարիկէն կը հաղորդուի թէ «Աժան» Հումաճի տեղեկութիւններուն հա- մաձայն, Էնկիւրիի ժողովը զէնքի տակ կոչած է պահեստիներու 10 կարգերը: Էնկիւրիի մէջ Բ. Դրան պատուիրակութեան պետը՝ Իզգէթ փաշա, մեկ- նած է այդ քաղաքէն Պոլիս վերադառնալու համար: Իզգէթ փաշա իր հետ կը տանի իր և Էնկիւրիի կառավարութեան միջև կնքուած համաձայնութեան նախագիծերը:

Հետ այս համաձայնութեան, Պոլսոյ կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ դի- մուսներ կատարել համաձայնական կառավարութեանց մօտ, Սէվրի դաշնագրի վերաբնեւ առաւ և թրակիան ու իզմիրը թուրքիոյ վերադարձնելու համար: «Աժան» Հումաճ» միւս կողմէ կը ծանուցանէ թէ, թուրք մամուլը գո- վեստով կը յիշէ, ներկայ պայմաններուն մէջ թուրք կառավարութեան ցոյց տուած կորովի ընթացքը կը պնդէ դաշնակից մայրաքաղաք երու մէջ բո- րակաւոր մարմիններ հաստատելու կարեւորութեան վրայ:

Թուրք մամուլը համաձայն կը յայտնէ նոյնպէս թէ, թրքական խնդիրը գործնալ խորհրդակցութեան պիտի գրուի Դաշնակիցներու միջև, և թէ վեր- ջապէս թուրքիոյ ի նպատակ որոշումներ պիտի տրուին:

ՀԵԼԼԷՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈԳԻՆ

«Տէյլթ Թէյէկրաֆ» կը հրատարակէ իր իզմիրի թղթակցին մէկ հեռագիրը, Անատոլիոյ ճակատին հեղին զինուորներու բարոյական ոգիի մասին:

Թղթակցը կը հաւաստէ թէ, Գոստանթին թագաւորին վերադարձին պատ- ճառու, Փոքր-Ասիոյ հեղին զօրագուններուն բարոյական կորովին մէջ ունէ փոփոխութիւն յառաջ եկած չէ:

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Հռոմի մամուլը տեղեկացած է Հօնտոնէն թէ, որոշում տրուած է Դաշ- նակիցներու համաժողովը գումարել Բարիկէ մէջ: Ժողովը պիտի զբաղի Արեւ- լիկան, Գերմանական և Ռուսական խնդիրներով:

Ֆրանսայի վարչապետ Մ. Լէյկ Մը. Լօրտ ձօրճի առաջարկին հաստատա- կան պատասխան տուած է: Անգլիոյ պիտի օժանդակէ Ֆրանսայի, Գերմանիայէ իր պահանջներուն մէջ և Ֆրանսա ալ յանձն պիտի առնէ Անգլիոյ տեսա- կէտին ուժ տալ Արեւելեան խնդրոյն մէջ:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Տակաւին յայտնի չէ թէ որքա՞ն ատեն պիտի տեւէ Համաժողովը, բայց այժմէն կը նախատեսուի թէ առնուազն երկու շաբաթ պիտի տեւէ Արեւելեան հարցով:

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏԸ

«Աժան» Բիւթերի» մէկ ծանօթագրութիւնը կը ներկայացնէ Բրիտանական տեսակետը, Գերմանիոյ զէնքեկեցութեան խնդրոյն մասին:

Հետ այս տեսակէտին Գերմանիոյ գործադրած է վէրսայի դաշնագրով իր զէնքեկութեան և իր ուղղամթերքի նուազումին համար ստանձնած յանձ- նառութիւնները:

Անգլիոյ համաժողովը որ Գերմանիոյ կանգուն պահէ իր քաղաքա-դիւնա- րական կազմակերպութիւնները, գիմադրաւորու համար պիտի զիջուի մօտե- գին: Սակայն այնպէս կը նկատէ թէ, այդ պահակախումբերու թիւը աւելի է քան ինչ որ պէտք ունի Գերմանիոյ:

«Բիւթերի» ծանօթագրութիւնը կ'աւելցնէ թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև գոյութիւն ունեցող տեսակէտներու միակ տարբերութիւնը կը գտնուի Գեր- մանիոյ արեւելք պայմանաժամի խնդրոյն մէջ, որպէսզի ան կարող ըլլայ վերադարձնել իր զէնքեկեցութիւնը: Յառաջիկայ միջդաշնակցային համաժո- ղովը պիտի հարթէ տեսակէտներու այդ տարբերութիւնը:

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՄԱՐ

Հոնտոնէ կը հաղորդուի, թէ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին արտաքին գործոց յանձնախումբը, որուն կը նախագահէ Երեսփոխան Մաք. Բիլին, իր վերջին նիս- տին մէջ ի նպատակ Սէվրի Դաշնագրի վերաբնութեան արտադրուած է:

Ուրիշ տեղեկութեանց համաձայն, «Թայմզ» արտօնաւոր, Լօրտ Նօրաք- լայֆ և անգլիական ուրիշ բազմաթիւ թերթեր, ծանօթ իրենց ֆրանսաւորու- թեամբ, կը պատրաստուին յորդորել Անգլիան, միաժամ ֆրանսական տեսա- կէտին, թրքական խնդրոյն մասին:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՄԵՐ ԲԱԺԻՆԸ

Ի յարգանս Պօղոս Նուպարի տօնադարձին, գոհացում տալու համար մեր աշխատանքներու խնդրանքին, «Ա. Մամուլ» չպիտի հրատարակուի երեքշաբ- թի օր, Կաթողիկոսի գոց ըլլալով երկուշաբթի: Իսկ կաթողիկոսի հակառակ ամեն տարի հրատարակուելուն թերթը լոյս պիտի տեսնէ:

ՉԷՆԻԹ

ՉԷՆԻԹ

ZENITH

ՊԱՇԵԱՆԻ ԼԱԿԱՆՈՅԻ ԺԱՄԱՅՈՅԸ
ՎԱՀԱՆ ԶՄԻՌՆԱԿԵՍԵԱՆ
ՀՈՒՍԱ ՊԵՏԵՍԵՆ ԹԻ 13-15

ՉԷՆԻԹ այն ժամացոյցն է որ բազմաթիւ մէտալներէ զատ արժա- նացած է նաև Արշախոյ Մրցանակ աստիճանին
Կը ծախուի Զուխա Պէտէսքէն րիւ 13 և 15
ՎԱՀԱՆ ԶՄԻՌՆԱԿԵՍԵԱՆ վաճառատունը
Հոն պիտի գտնէք ՉԷՆԻԹէն զատ ճոխ պէտէսքէն մը ոսկիէ և արծաթէ տպարանչաւոր ժամացոյցներու նոյնպէս կա- նանց և արանց համար գրպանի ոսկիէ, արծաթէ և Նիքէլէ կաղաղուտն նուէրցու
ՅԱՐՄԱՐ ԺԱՄԱՅՈՅՈՅՆԵՐ

ՀԵԼԼԷՆ Ա.ԶԳ. ՇՈԳԵՆԻ. ԸՆԿ.

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՆԱԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԲԻՐԷՆԻԻ-ԵՕՐԲ
Թրանսաթլանթիք ԹԵՄԻՍԹՕՐԷԼԵՍ
պիտի մեկնի Բիւթէն 14)27 Յունվար
921 ուղղակի դէպի Նիւ-Յօրք:

Նոր հսկայ թրանսաթլանթիքը
«ՎԱՍԻԼԷՎՍ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐՈՍ»
ուղղակի պիտի մեկնի 27)9 Փետրվարի
դէպի Նիւ ԵՕՐԲ:
Պերճանք արագութիւն-հանգստութիւն
800 կարգ Աւրգ (1 և 2 անկողիննոց
քապիւններով):
300 կարգ Բ. րգ (2 և 4 անկողին-
նոց քապիւններով):
2000 կարգ Գ. րգ (որոց 500ը քա-
պին 4 անկողինով):
Մախուց, տոմսակի ինչպէս նաև
այլ տեղեկութեանց համար գիմել
ընդհ. գործակալներու
ՃՕՆ ԷԼԻԱՏԵՍ և ԸՆԿ.
Բարալէլ 217 Լօքալ Միտհապիաշա

ՀԵԼԼԷՆ Ա.ԶԳ. ՇՈԳԵՆԻ. ԸՆԿ.

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ԵՐԹԵՒԵԿ
ՊՕԼԻՍ-ԻԶՄԻՐ-ԲԻՐԷՆ-ՄԱՐՍԷՅԼ
ՆԱՔՍՈՍ շոգենաւը կը մեկնի եր-
կուշաբթի 28)10 Յունվար 1921 ժ. 3ր
ԲԻՐԷ և ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար:

ԱՆՏՐՈՍ շոգենաւը մեկնելով Մար-
սէյլէ շաբաթ 26)8 Յունվար 1921, պի-
տի հասնի Իզմիր շաբաթ 2)15 Յուն-
վար 1921 և մեկնոյն իրիկունը պիտի
մեկնի ժ. 4րդ դէպի
ՄԻՏԻԼԻ
ՏԱՐՏԱՆԷԼ
և ՊՕԼԻՍ
Ընդունելով ապրանք ու ճամբորդ
երեք կարգերու համար:
Մախուց տոմսակներու և այլ տե-
ղեկութեան համար գիմել ընդհ. գոր-
ծակալներու:
ՃՕՆ ԷԼԻԱՏԵՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Բարալէլ 217-Լօքալ Միտհապիաշա

ԼՕՆԺԻՆ

Առեւնէ մշտապահ եւ առեւնէ ջո-
կունը թոյլո՞ր ժամացոյցներուն, ընդ-
հանրացած եւ հոյակ հանած Անգ-
լիոյ, Ֆրանսայի, Ամերիկայի եւ Ի-
սպիոյ մէջ: Եսեւած է ջաւնեակ
մեծալներէ զաւ

7 ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՄԵՏ ՄԻՑԱՆԱԿ
ԻԶՄԻՐԻ, ԲԵԻՊԵՂԱԳՈՍԻ, ԳՕՆԻԱԻ ԵՒ ԿԻԼԿԻՈՑ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՑՈՑՈՒՑԻ 2
2) ԻԶՄԻՐ ԶՈՒՍԱ ՊԵՏԵՍԵՆ 21
ՄԻՅՐԱՆ ՈՌԻՄԵԱՆ

